

Luther Heraut

Maandblad van de
Evangelisch-Lutherse gemeente
te 's-Gravenhage

138e jaargang
no. 10
Oktober 2023

Opbrengst

Wat een prachtig bedrag hebben we bij elkaar gekregen tijdens de Bazaar!
De Voedselbank mocht een cheque in ontvangst nemen van € 3000,- en daar kunnen ze
veel mee doen.

En niet in geld uit te drukken: wat hebben we met elkaar een fijne en gezellige dag be-
leefd. Vrijwilligers en bezoekers: bedankt!

*Gelukkig hebben
we de foto's nog:
Open Monumen-
tendag*

Pag. 7 & 8

*Gelukkig hebben
we de foto's nog:
de Bazaar*

Pag. 10

Inspiratiefestival

Pag. 13

Kliederkerk

Pag. 14

Inhoudsopgave

Pastoralia	2
Uit de gemeente	3
Rondom de zondag	5
Door de week heen	6
In de stad en verder...	12
Young Info	15
Overzicht diensten	16

Pastoralia

Beste mensen,

September begon op de eerste zondag van de maand met een mooie eredienst waaraan de cantorij meewerkte. De week erna was er op zaterdag 9 september een zeer goed bezochte Open Monumentendag. We telden tenminste 365 mensen. Ze kregen niet alleen onze prachtige kerk te zien, maar ook een gevarieerde reeks concerten te horen met muziek van zang, piano, hoorn en natuurlijk ons Bätzorgel door muzikanten van buiten en binnen onze gemeente. Ook buiten de kerkmuziek heeft onze gemeente heel wat muzikaliteit te bieden, zo bleek maar weer eens. Ook de door onszelf georganiseerde tentoonstelling rond de doop (een idee van Henk Baaima), met door gemeenteleden aangedragen doopjurken, twee oude doopboeken en onze doopschaal uit 1648 en een bijzondere fototentoonstelling van Tom van den Dool, georganiseerd door Rik Zwaluwa van de pioniersplek LUX, trokken veel bekijks. Met dank aan allen die deze dag mogelijk maakten, zoals koster Henk Baaima en tal van vrijwilligers uit onze gemeente en daarbuiten.

Daags erna was er de LuLu-gemeentezondag, samen met de Lukaskerk. Ook daarvan zat het programma goed in elkaar. We begonnen door met elkaar een morgenlied te zingen en in gesprek te gaan over enkele vragen die onze persoonlijke levensgeschiedenis en ons geloofsleven betroffen. Daarna vierden we een dienst met een vertrouwde lutherse liturgie en een voor velen van ons nieuwe 'biblioloog', een verdiepende methode om met elkaar een Bijbeltekst te verkennen zonder dat er gepreekt wordt. Collega Jannet van der Spek trok ons met behulp van deze methode het verhaal van Paulus en Silas in (uit Handelingen 16), die in de gevangenis getroffen worden door een aardbeving, die tot hun bevrijding leidt. Het inzetten van de biblioloog is wat mij betreft zeker voor herhaling vatbaar. Dus ook voor wie er die dag niet bij was, komt er vast nog een kans om deze methode te leren kennen.

Op zaterdag 16 september was het weer tijd voor de bazaar, die sinds tien jaar in onze kerk wordt gehouden. Ook hiervoor hulde aan onze koster, zijn vrouw en de vele vrijwilligers uit onze gemeente en de Lukaskerk die deze dag tot een succes hebben gemaakt. De opbrengst van € 3000,- is overgemaakt aan de organisatie van de Voedselbank. Hans Ruitenbergh maakte een leuk filmpje over de bazaar, dat u kunt bekijken via onze digitale nieuwsbrief 'Tekenen van leven' van donderdag 21 september of zelf kunt opzoeken via YouTube als u daar 'Bazaar Lutherse Kerk Den Haag' intypt.

De volgende dag was er een bijzondere eredienst waaraan het Västerleds Kammarkör uit Zweden zijn medewerking verleende. Het koor was in Den Haag op uitnodiging van de Zweedse ambassade. Mooi was ook dat onze Zweedse collega, verbonden aan de Zweedse lutherse kerk in onze regio de zegen uitsprak. En diezelfde middag deed, in de Loosduinse Abdijkerk, ds. Martin van Wijngaarden, die voorheen tweeëntwintig jaar lang de Evangelisch-Lutherse gemeente Rotterdam heeft gediend, zijn intrede als predikant van de Protestantse wijkgemeente Den Haag Zuidwest. Onze Haagse lutherse gemeente was er, met een zestal gemeenteleden, getuige van.

Op zondag 8 oktober houden we in onze kerk een regionale ontmoetingsdag voor de kerkenraden van de Evangelisch-Lutherse gemeenten in onze Zuidwestelijke regio. Uit Delft, Gorinchem, Gouda, Rotterdam en Zierikzee komen mensen naar Den Haag om in onze kerk de eredienst met Heilig Avondmaal te vieren en elkaar daarna tijdens een lunch wat beter te leren kennen en te bespreken hoe wij elkaar misschien tot steun kunnen zijn. Tijdens de koffie is er ook voor u als kerkgangers ruim de gelegenheid om deze lutherse gasten te ontmoeten. Over wat er door de kerkenraadsdelegaties besproken zal worden hoort u later wellicht meer.

Tenslotte wordt aan het einde van de maand op twee momenten aandacht gegeven aan het gedenken van de Reformatie waaruit de Evangelisch-Lutherse traditie en alle vroege vormen van protestantisme zijn voortgekomen. Op zondag 29 oktober vieren we samen met de cantorij de eredienst samen met de Lukaskerk in een LuLu-viering met lutherse liturgie. De cantorij voert op die ochtend een cantate van Dietrich Buxtehude uit. In de middag zullen acteur Thomas de Bres en cellist Joris van Haften een mooi programma aanbieden rond cellosuites van Johann Sebastian Bach en diens schatplichtigheid aan Maarten Luther. U leest er verderop meer over.

Op Hervormingsdag (dinsdag) zelf zal 's avonds een vesper worden gevierd en tevens zal onder een maaltijd een Tischrede worden gehouden rond het thema van de dertiende Assemblée van de Lutherse Wereld Federatie in het Poolse Krakau: één lichaam, één geest, één hoop (Efeziërs 4:4). De deelnemers aan de afgelopen Lutheran Summer School die in Krakau verbleven, zullen ons vanuit hun eigen ervaringen iets vertellen en met ons in gesprek gaan. Aanmelden kan via lutherheraut@gmail.com.

Rest mij nog te zeggen dat ik van 3 tot en met 18 november twee studieweken zal volgen in Wittenberg, aan het studiecentrum van de Lutherse Wereldfederatie aldaar. Ik kijk er zeer naar uit twee weken te kunnen studeren en uitwisselen met lutheranen uit de hele wereld. Ik ben de lutherse synode, de studiestaf van de LWF, onze eigen kerkenraad dankbaar voor deze kans. En ook dank ik collega Jannet van der Spek dat zij bereid is voor te gaan in een extra dienst en in deze periode zo nodig pastoraal voor mij waar te nemen.

*Met hartelijke groet, mede namens
ds. Jannet van der Spek en de kerkenraad,
ds. Erwin de Fouw*

Uit de gemeente

De kerkenraad vergaderde

In de septembervergadering stelt de kerkenraad de jaarrekening 2022 van Kerkrentmeesters vast. Het concept beleggingsstatuut van Kerkrentmeesters wordt besproken in de oktobervergadering.

Fire Control heeft een concept ontruimingsplan opgesteld. Mascha de Haan verzamelt onze vragen en opmerkingen en geeft deze aan Kerkrentmeesters door.

Acties uit het beleidsplan:

- het eerste geplande groothuisbezoek wordt nu gehouden in Den Haag Zuid-West. Datum volgt nog.
- voor de werkgroep 'de Zwaan en haar vleugels' hebben zich twee gemeenteleden aangemeld. Start in oktober.

Jannet van der Spek gaat een jonge theologiestudente tijdens haar stage in de lutherse gemeente en in de Lukaskerk begeleiden.

Het plannen van een gemeentevergadering is helaas niet mogelijk in 2023 omdat na de diensten de kerk is verhuurd. Het wordt nu 21 januari 2024. U ontvangt hierover nader bericht.

Erwin de Fouw en Mascha de Haan gaan naar de intrededienst van ds. Martin van Wijngaarden op 17 september in de Abdijkerk.

Loes Klijn, secretaris

De Diaconie is al begonnen met de voorbereiding van de bekende acties in de wintermaanden, rond Advent en Kerst, om naar elkaar te blijven kijken. En niet alleen onder de boom!

*Een hartelijke groet vanuit de Diaconie,
Gerard van der Laan*

Van de ouderlingen

Eén van de leuke dingen van ouderling zijn, is na alle voorbereidingen te kunnen genieten van een geslaagde activiteit. De gemeentezondag is hier voor mij een mooi voorbeeld van. De mooie gesprekken onderling tussen mensen die elkaar al lang kennen en op deze simpele manier weer nieuwe kanten van elkaar kunnen leren kennen. Daarnaast hadden we natuurlijk een primeur voor de Lutherse kerk, een biblioloog door onze eigen dominee! Ik vind het altijd al bijzonder hoe verhalen in de bijbel je blijven verrassen, je kunt nooit twee keer in hetzelfde verhaal stappen. Door even te mogen proberen te denken als Silas, als de bewaker, als de gevangenis wordt het bijna weer een ander verhaal. En dat is misschien ook een doel om als ouderling te hebben, proberen het geloof 'nieuw' te houden. Door onder andere verrassende activiteiten te organiseren, waar men net een beetje uit de comfortzone moet. September heeft mij weer energie gegeven voor het komende kerkelijk jaar. Ik hoop u ook!

Mirthe Mulders

Uit de Diaconie

Het grootste nieuws uit de Diaconie komt dit keer niet alleen vanuit de Diaconie, maar staat ook elders in deze Luther Heraut. Wat heeft de Bazaar op 16 september een mooi bedrag voor de voedselbank opgeleverd: € 3.000! Wat een prachtige diaconale actie van onze kerk is dit geweest. Natuurlijk blijft onze aandacht voor de voedselbank bestaan. De kist in de kerk om houdbare artikelen voor de voedselbank te verzamelen mag wat ons betreft echt iedere week uitpuilend vol gedaan worden.

Het vreselijkste nieuws zien we op tv en staat in de kranten. De rampen in Marokko en Libië hebben onze diaconale aandacht en via de contactlijnen buiten de vergaderingen om hebben we onmiddellijk het noodfonds aangewend om te helpen. Fijn dat deze collecte in het rooster staat. Dichterbij, maar ook in onze aandacht, verdient het Aandachtscentrum in de Schoolstraat. Hier opende het nieuwe seizoen met een avond voor de vrijwilligers en anders betrokkenen met een kaasfondue-avond en een keur van zelfgemaakte lekkernijen. Het 'hoofdgerecht' van de avond was het verhaal dat Ron Staallekker vertelde over zijn werk bij het Straatconsulaat. Zijn boodschap: drie maanden geen salaris om wat voor reden dan ook, en het onvermogen om onmiddellijk hulp te vragen, zijn de glijbaan om dakloos te worden. Zo dichtbij is het, zijn de mensen om ons heen die dakloos werden en worden. Een heel boeiend verhaal dat het dakloos zijn heel dichtbij bracht. De afstand hierbij is de afstand die wij nemen.

26 november - Eeuwigheidszondag

Op de laatste zondag van het kerkelijk jaar noemen wij de namen van onze gemeenteleden die in het afgelopen jaar zijn overleden en steken voor ieder van hen een kaars aan. Ook voor hen wier naam wij niet kennen, maar die gemist worden door leden van onze gemeente, ontsteken wij het licht van Christus. Wij denken ook aan mensen die al langer geleden zijn overleden, omdat een datum of jaartal ons daartoe aanzet; omdat zij nooit echt uit onze gedachten zijn. Voor hen kan er een kaars worden aangestoken. Wilt u dat op zondag 26 november de naam genoemd wordt van degene die u wilt gedenken in de kring van onze gemeente? Geef dat dan door aan ds. Erwin de Fouw

DE LUTHER HERAUT voor november 2023 verschijnt op **zaterdag 4 november 2023**.

Kopijsluiting: **vrijdag 27 oktober 2023**.

Inleveren kopij: digitaal via

lutherheraut@gmail.com of via het adres van de kerk (*onder vermelding van kopij LH*).

Bij digitale verzending ontvangt u altijd een ontvangstbevestiging. Zo niet, neemt u dan contact op met Mascha de Haan (06-14853009).

Contactadressen

Kosterij: Lutherse Burgwal 7
Koster: Henk Baaima 070-3636610,
kosterij@luthersdenhaag.nl

De kerkenraad

Voorzitter: Mascha de Haan, tel. 06-14853009
Secretaris: Loes Klijn, tel. 06-40630184
elgdenhaag@gmail.com
Ouderlingen: Mascha de Haan, Mirthe Mulders
Kerkrentmeesters: Helena Axler, Jolly Valstar-Vos,
Ewald Grund
Diaconie: Apilena Sapioper, Nicolette
Faber-Wittenberg, Gerard van der Laan

Predikanten

Ds. Jannet van der Spek, tel. 070-4062077
of 06-41728662, jmtvdspek@hetnet.nl
Ds. Erwin de Fouw, tel. 06-20775145,
erwindefouw@telfort.nl
Studiereis 3-18 november

Organist en cantor

Sander van den Houten, organist: 06-25333652,
sandervdhouten@hotmail.com
Monique Schendelaar-de Graaf, cantor:
06-40306231, myschendelaar@gmail.com

Vertrouwenspersonen

Marijke Mootz, 070-3181610
vertrouwensvrouw@pkn-den Haag.nl
Pieter Vos, 070-3181690
vertrouwensman@pkn-den Haag.nl

Swaenesteyn en Swaenehove

Saffier, de organisatie welke de verzorgings-
huizen van voormalige lutherse signatuur
beheert, heeft als geestelijk verzorger Barbara
Heckel voor WoonZorgPark en Swaenehove
(Heiloostraat 296, 2547 KX Den Haag,
070-3084830). In WoonZorgPark Swaenesteyn
(Nieuwendamlaan 1, 2547 JG Den Haag,
070-4487000) is Loes de Jong als geestelijk
verzorger werkzaam.

Seniorenbijeenkomst

Els Pellen, tel. 06-50434300 en
Joke Momberg, tel. 06-22750242

Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk

scmlk070@gmail.com

Orgelcommissie

Contactpersoon: Nico van Stokrom

Kerckoor Maarten Luther

secretaris: Tanya Gelsema, gelsema@gmail.com
Elke dinsdagavond van 20.00-21.30 uur.

Stichting Wees- en Oudeliedenhuis

Frank Everaarts, tel. 070-3250220

Jour der Senioren

Tijdelijk via ds. Erwin de Fouw

Werkgroep publiciteit

Coördinator: Mascha de Haan
(lutherheraut@gmail.com)
webbeheerder: Mascha en Myrthe de Haan
Leden: Anders van der Meij, Ida Baaima

Coördinatie auto- en taxivervoer

Indien u niet op uw gebruikelijke manier naar de
zondagse eredienst kunt komen, neem contact op
met Henk Baaima (tel. 070-3636610) voor vervoer
per taxi. U kunt van deze mogelijkheid 12 keer per
jaar gebruik maken, tegen betaling uwerzijds van
de kosten van het openbaar vervoer. Schroom niet
om hiervan gebruik te maken.

Diaconale hulp

Algemene informatie via college van diakenen.

Rekeningnummers

- ◆ Evangelisch-Lutherse Gemeente
's-Gravenhage
NL57RABO0373720823
- ◆ Evangelisch-Lutherse Gemeente
's-Gravenhage inz. Verhuur
NL82RABO0373720858
- ◆ Diaconie ELG 's-Gravenhage
NL91INGB0000037958
- ◆ Orgelfonds ELG 's-Gravenhage
NL29INGB0000614866
- ◆ Evangelisch-Lutherse Jeugdraad
NL35RABO0373720831
- ◆ Kampcommissie ELJR 's-Gravenhage
NL17INGB0000124553
- ◆ Penningm. Kerkkoor Maarten Luther
NL70INGB0001917129
- ◆ Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk
NL73INGB0006817612

Vertrouwenspersonen

De kerk zien we graag als een plek
waar je veilig bent. De realiteit is
dat ook hier mensen soms
slachtoffer zijn van pesten,
geweld, machtspeletjes, misbruik.
En juist in de kerk is dat extra
pijnlijk, omdat je het daar niet
verwacht. De Protestantse Kerk
Den Haag werkt daarom aan een cultuur waarin
geen plaats is voor grensoverschrijdend gedrag.
Dat betekent bijvoorbeeld dat elke gemeenschap
binnen de Protestantse Kerk Den Haag zorgt voor
een veilige omgeving, waarin mensen integer met
elkaar omgaan. Er zijn twee onafhankelijke
vertrouwenspersonen aangesteld, die werken onder
geheimhoudingsplicht. Onafhankelijk: dat betekent
dat de vertrouwenspersonen geen lid zijn van een
wijkkerkenraad in Den Haag. Heb je vragen over of
vermoedens van grensoverschrijdend gedrag in
jouw omgeving of heb je er zelf mee te maken?
Je kunt met hen praten, in alle vrijheid en vertrou-
welijkheid. Indien nodig, en als jij dat wilt, brengen
zij je in contact met professionele hulpverleners of
helpen ze om iets wat je ondervonden hebt aan te
kaarten.

De vertrouwenspersonen zijn:

- Marijke Mootz, 070-3181610
vertrouwensvrouw@pkn-den Haag.nl
- Pieter Vos, 070-3181690
vertrouwensman@pkn-den Haag.nl

Rondom de zondag

Opbrengsten van de collecten

De opbrengsten van de collecten van **27 augustus tot en met 17 september 2023** met de volgende collectiedoelen waren:

	Contant	pin/bank	totaal
Prelude (oud.dienst)	€ 127,50	-/-	€ 127,50
Noodhulp*	€ 174,50	-/-	€ 174,50
Straatpastoraat	€ 176,60	-/-	€ 176,60
Orgelfonds	€ 106,00	€ 29,00	€ 135,00
Voedselbank	€ 126,00	€ 20,00	€ 146,00
Kerk	€ 238,50	-/-	€ 238,50
Onderhoud geb.	€ 293,32	-/-	€ 293,32

*de collecte Noodhulp is overgemaakt aan het Rode Kruis/Rode Halve Maan die hulp biedt in het door de aardbeving getroffen gebied in Marokko.

De vieringen van de kerkdiensten kunnen via de livestream worden gevolgd. En wanneer u niet in de kerk bent, kunt u uw bijdrage aan de betreffende doelen of als algemene donatie alsnog via de bank overmaken.

U kunt een collecte ondersteunen door een bijdrage over te maken aan:

- ◇ Ev. Luth. Gem. 's-Gravenhage IBAN: NL57RABO0373720823 onder vermelding van het doel: kerk en onderhoud gebouwen.
- ◇ Diaconie ELG 's-Gravenhage te Den Haag IBAN: NL91INGB0000037958, onder vermelding van het doel of gemiste collecten.

Alle gevers hartelijk dank.

Collectiedoelen

Zondag 1 oktober – Israëlzondag

De relatie met het volk Israël is voor de Protestantse Kerk een essentieel onderdeel van de eigen identiteit. De kerk voelt zich onopgeefbaar verbonden met Israël vanwege Gods geschiedenis met dit volk en de joodse wortels van ons christelijk geloof. Kernwoord in de relatie is gesprek en ontmoeting. Daarop zijn alle activiteiten van Kerk en Israël gericht. In Nederland rusten zij predikanten en gemeenten toe op het gebied van de relatie met het volk Israël. In Israël steunt de PKN onder andere het werk van Nes Ammim, de internationale christelijke gemeenschap. Met uw bijdrage aan de collecte maakt u deze activiteiten, gericht op ontmoeting en gesprek en op leren van de dialoog tussen joden en christenen, mogelijk.

Zondag 8 oktober – Kusu Kusu Sereh

Onze gemeente vindt het belangrijk om het geloof te delen met christenen over de hele wereld. Dit gebeurt niet alleen door onze verbondenheid met de Lutherse Wereld Federatie (LWF), maar ook door concrete partnerschappen aan te gaan met christelijke gemeenten in binnen- en buitenland. Zo zijn wij in het bijzonder verbonden met de Protestantse Beth Fage Gemeente te Kusu Kusu Sereh (op het eiland Ambon). Onze verbondenheid met de kerk in Kusu Kusu Sereh is er al jaren. We hebben samen een gandong-overeenkomst. Met elkaar zoeken we welke projecten in Ambon onze aandacht nodig hebben.

Zondag 15 oktober – KIA Wereldvoedseldag (Indonesië)

De lokale kerkgemeenschappen op Papoea, Indonesië, spelen een belangrijke rol in de samenleving, vooral in de vaak afgelegen gebieden waar onderwijs en gezondheidszorg slecht functioneren. Veel vrouwen nemen sociale en pastorale taken op zich. Kerk in Actie ondersteunt de kerk op Papoea in het toerusten van vrouwen voor deze taken. Zij kunnen een diaconale of maatschappelijke training, een alfabetiseringscursus of naailes volgen. Ook geeft de kerk vrouwen via een voedingsprogramma voorlichting over gezonde voeding. Het vormingscentrum P3W leidt vrouwen op, zodat ze vol zelfvertrouwen kunnen bouwen aan de kerk en de samenleving.

Zondag 22 oktober – Collecte Noodhulp

Steeds zijn er nieuwe brandhaarden en rampen in de wereld. Daarom collecteren we op voorhand voor noodhulp en reserveren dit bedrag om bij acute nood direct te kunnen ondersteunen. De Diaconie zal achteraf melden waar het geld naartoe is gegaan.

Zondag 29 oktober – Vredesweek PAX

Blijvende vrede begint bij een inclusieve samenleving waarin ieder mens een stem heeft, ongeacht achtergrond of gender. Met een eerlijke en rechtvaardige verdeling van macht. Met zeggenschap voor lokale gemeenschappen. Met sterke democratische waarden en instituten. In Nederland geloven we graag dat wij die zaken op orde hebben. Maar onze democratie staat onder druk. Steeds meer mensen wantrouwen de rechtstaat, de politiek, de media. Conflict, haat en geweld liggen dagelijks op de loer en als we eerlijk naar de stand van zaken kijken zien we dat het systeem in Nederland piept en kraakt onder structureel onrecht, dat de verdeling van macht scheef is en dat het sociale weefsel dat onze samenleving bij elkaar houdt afbreekt. Al jaren bouwt PAX samen met vredesactivisten aan een wereld vol vrede. Zij geloven dat die toekomst begint met een sterke democratie, geweldloos verzet en oprechte ontmoetingen tussen mensen om conflict te voorkomen. Zij eisen politieke actie, organiseren dialoog tussen strijdende partijen en staan op voor de mensen die de dupe zijn van militaire acties.

Dinsdag 31 oktober – Lutherse Wereld Federatie

De Lutherse Wereld Federatie (LWF) is een wereldwijde gemeenschap van nationale en regionale Lutherse kerkgenootschappen die zich in meer of mindere mate identificeren met de theologie van Maarten Luther. De federatie werd in 1947 opgericht in Zweden, met het doel om de activiteiten van de vele verschillende Lutherse kerken te coördineren. De LWF heeft op dit moment 145 kerkelijke organen in 89 landen die meer dan 74 miljoen Lutheranen vertegenwoordigen. De LWF vertegenwoordigt haar lidkerken op gebieden van gemeenschappelijk belang, zoals oecumenische en interreligieuze relaties, theologie, humanitaire hulp, mensenrechten, communicatie en de verschillende aspecten van missie- en ontwikkelingswerk.

Zondag 5 november – KIA Werelddiaconaat (Moldavië)

Vanwege de grote armoede en werkloosheid in Moldavië werken veel inwoners in het buitenland. Dat betekent dat veel kinderen en ouderen alleen achterblijven. Hoewel kerken maar weinig geld en vrijwilligers hebben, willen ze er voor deze kwetsbare kinderen en ouderen zijn. Moldovan Christian Aid (MCA) ondersteunt kerkelijke gemeenten bij diaconale initiatieven en traint jongeren zodat zij ouderen kunnen helpen. Dit werkt aan twee kanten: zo zijn jong én oud wat minder alleen!

Regionale kerkenradendag

Ieder jaar organiseert de Evangelisch-Lutherse synodale commissie een kerkenradendag. Afgelopen voorjaar was dat in de Lutherse Kerk te Zwolle. Mirthe en Mascha waren daar namens de kerkenraad aanwezig. We werden bijgepraat op de landelijke ontwikkelingen, maakten kennis met mensen uit andere gemeenten en hernieuwden onze samenwerking met anderen. Een inspirerende dag. Daar ontstond het idee om elkaar vaker te zien. Op 8 oktober ontvangt onze gemeente vertegenwoordigers van de kerkenraden uit luthers Delft, Dordrecht, Gorinchem, Gouda, Rotterdam en Zierikzee. Zij vieren de eredienst met avondmaal met ons mee, lunchen met ons en gaan aan de slag met het thema voor het inspiratieweekend in Oktober op Terschelling. Het zou mooi zijn als we hen met open armen kunnen ontvangen.

Mascha de Haan

De wekelijkse puzzel... herhaalde oproep, want helaas nog weinig reactie

Misschien bent u zich er niet eens heel erg van bewust, maar iedere zondag is een flink aantal mensen betrokken bij de eredienst. Natuurlijk de voorganger, de organist (en cantor, cantorij en musici), de koster, maar ook collectanten, lector, degene die de bloemschikking maakt, kinderkerkleiding en iemand bij de deur aan de Boekhorststraat. En vanuit de kerkenraad iedere eredienst een kerkenraadslid van dienst en een 'teldienst'. En dan - helemaal uit het zicht - degene die de livestream verzorgt. We verdelen de taken zo goed mogelijk en iedereen weet tevoren wanneer zij of hij is ingeroosterd. De puzzel is gelegd.

Met name bij collectanten, lectoren, deurdienst en kinderkerkleiding is de spoeling dun. Wie helpt eens in de zoveel weken mee om samen te kunnen vieren. We leggen van tevoren goed uit wat de bedoeling is en stemmen de beschikbaarheid met elkaar af.

Helpt u mee? Meer informatie bij Mascha de Haan (lutherheraut@gmail.com of 06-14853009)

Oogstdienst

Op zondag 5 november verheugen we ons over wat de oogst ons brengt. We delen in deze vreugde en nemen houdbare etenswaren en persoonlijke verzorgingsproducten mee naar de kerk. Na afloop van de dienst brengen we dit naar de Voedselbank. Van delen komt meer!

Door de week heen

De seniorenkring in oktober

Oktober is een rustige maand, waarin we tweemaal bij elkaar hopen te komen voor een spelletjesmiddag, namelijk op dinsdag 10 oktober en op dinsdag 24 oktober. U bent van harte welkom vanaf 13.15 uur op de Lutherse Burgwal 7.

Het is leuk dat we weer een nieuw lid mochten verwelkomen. Jammer dat twee mensen langdurig afwezig zijn door gezondheidsproblemen. We hopen dat zij zo snel mogelijk weer in staat zullen zijn om de kringmiddagen bij te wonen.

Bent u nog niet eerder bij de kring geweest, maar wilt u graag een keer komen? Neemt u dan gerust contact op met ondergetekende.

*Met vriendelijk groeten,
namens alle vrijwilligers,
Els Pellen (tel. 06 50434300)*

Verwonderwandeling herfsteditie

De komende verwonderwandeling zal weer in het Zuiderpark plaatsvinden op zondag 15 oktober. De ervaren verwonderwandelaar zal weten dat we hier al een keertje eerder gewandeld hebben. Deze keer staat in het teken van oogst, waarbij we onder andere een bezoek zullen brengen aan de groene matties en het voedselmoeras. In het Teken van leven zult u meer informatie vinden voor wat betreft startlocatie en starttijd. Opgeven kan in ieder geval via groenelukaskerk@gmail.com.

Open Monumentendag 2023

Op zaterdag 9 september hadden wij een fantastisch mooie Open Monumentendag in onze kerk. De doopjurken aan de wand vertelden hun eigen verhaal en lieten zien dat met veel liefde de dopelingen voor de eerste keer de kerk binnen gedragen werden. Ook de doopboeken uit het Haags Gemeentearchief waren zeer interessant. Zo ben ik mijn overgrootmoeder in het boek tegengekomen! Ik - een geboren en getogen Vlaardinger - bleek vanuit de familie van moederskant afkomstig uit Amsterdam en dus eigenlijk al heel lang Haagse lutherse roots te hebben. Mijn over-grootvader Wilhelmus Julianus Wenckenbach, gehuwd met Harrijetta Maria Nepveu (gereformeerd), heeft zijn dochter hier in de Lutherse Kerk van Den Haag laten dopen. Mijn *overgrootje* is getrouwd met Arie Franciscus en verhuisde met mijn overgrootvader naar Vlaardingen waar hij bovenmeester van de Burgelijke school werd. Na zijn pensionering zijn ze weer naar Den Haag verhuisd. Zijn zoon is in 1908 in Den Haag getrouwd met mijn oma en is naar Amsterdam vertrokken. Mijn *overgrootje* is altijd luthers gebleven, mijn overgrootvader is in 1911 lid geworden van de lutherse kerk, zijn achterkleinzoon 100 jaar later in 2011.

Henk Baaima

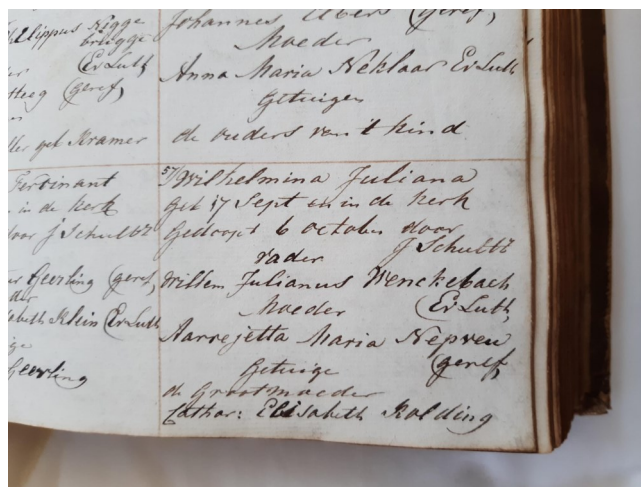

Foto: Nicolette Faber-Wittenberg

Het was een komen en gaan op Open Monumentendag. Naast de doopjurken, doopschaal en doopboeken waren er de portretten die via LUX in onze kerk te bezichtigen waren. En er was muziek. Heel veel muziek. Ieder half uur een andere genre en een ander muzikaal gezelschap. Marianne Grund maakte foto's.

Het gebed moet doorgaan!

Vanwege de Russische invasie in Oekraïne wordt het Citykwartier in de Lutherse Kerk vormgegeven als Vredesgebed. Want het gebed moet doorgaan!

Iedere dinsdag, 17.30 uur

Op dinsdag gaan om 16.00 uur de deuren van de kerk aan de Lutherse Burgwal open. Binnen zijn gastvrouwen en gastheren aanwezig, onder wie één van de voorgangers. Er is koffie en thee en gelegenheid om met de andere aanwezigen en vrijwilligers te spreken. In de stiltehoek kunt u een kaars aansteken en/of een gebedsintentie schrijven in het voorbedenboek. Uw gebedsintentie wordt opgenomen in de voorbeden tijdens het moment van stilte, bezinning en gebed. Om 17.30 uur vindt dit moment plaats. Er wordt een Bijbeltekst gelezen, gevolgd door stilte en voorbeden. En er wordt gezongen.

Vlag bij de Russische ambassade

Er hangt een Oekraïense vlag en mensen zijn uitgenodigd om een uur in te tekenen en bij de vlag te gaan staan:

<https://haagsvredesinitiatief2017.nl/vredesactiviteiten/demonstratie-gaat-door/>

Coventrygebed

Eerste vrijdag van de maand om 13.15 uur op het 'Vredesplein' St. Jacobuskerk, Parkstraat 64A.

Bijbel in gesprek - woensdagmiddag van 15.30 tot uiterlijk 17 uur

Inmiddels heeft zich een vaste kern gevormd die op woensdagmiddag op (on-)regelmatige tijden in de Lukaskerk in gesprek gaat over de bijbeltekst van de zondag daarop. Dat zijn vaak mooie gesprekken! Komend najaar is dat op

- 4 (onder voorbehoud) en 25 oktober,
- 8 en 29 november en
- 13 december.

Van harte welkom, ook als je maar één keer kunt.

Leiding en info bij ds. Jannet van der Spek

Leren van Luther: met Luther vieren

Gelet op ons huidige beleidsplan waarin we beschrijven dat we doen wat we kunnen en uitbesteden wat al elders is bedacht, past de cursus Leren van Luther hier helemaal in. Wat een fijn idee om samen met lutheranen uit heel Nederland te kunnen leren!

In de voorgaande edities van de Luther Heraut is de inhoud van de cursus Leren van Luther uitgebreid aan de orde gekomen. Er is zeker nog plaats voor u om deel te nemen. De avonden beginnen om 19.30 uur en we sluiten om 21.00 uur af.

- 14 december 2023;
- 11 januari 2024;
- 1 februari 2024;
- 15 februari 2024.

Aanmelden en info: lutherheraut@gmail.com.

Hoe eerder de aanmeldingen binnen zijn, des te eerder kunnen we aangeven of de cursus doorgang kan vinden.

Cursus Leren van Luther 2023-2024

Liturgische Spiritualiteit MET LUTHER VIEREN

Luther en de Lutherse traditie écht leren kennen waar het spannend wordt: dat is het doel van de cursus Leren van Luther. Want waarom kenmerken Lutherse vieringen zich door zo'n uitgebreide liturgie? Wat voor spiritualiteit roept dat op?

Liturgie is 'de hemel op aarde brengen'!
Liturgie raakt door haar vorm en haar inhoud aan al onze zintuigen. We ervaren schoonheid, komen in beweging en zijn samen zingend en sprekend betrokken op de dingen van God. We gaan lezen wat Luther daarover zegt en oefenen verschillende liturgische vormen.

Aanmelden voor de cursus
Via onze website of stuur een e-mail (of bel) naar de contactpersoon van de cursuslocatie waar u de cursus wilt volgen. Aanmelding voor de online (zoom) bijeenkomsten kan ook via e-mail naar: lerenvanluther@gmail.com.
Aanmelden en meer info: www.lerenvanluther.nl

Waarom?
Protestantse theologie is niet te begrijpen zonder kennis van het gedachtegoed van de kerkleermeester Maarten Luther (1483-1546). Het gedachtegoed van Luther heeft veel theologen geïnspireerd. In de cursus Leren van Luther wordt elk jaar op een andere wijze aandacht gegeven aan wat Luther en zijn theologie voor ons in onze tijd kan betekenen.

Wanneer?
Start op 15 locaties: eind september 2023. Voor data, locaties en digitale folder met uitgebreide informatie over de cursus zie: www.lerenvanluther.nl. De cursus bestaat uit vier middag- of avondbijeenkomsten van 1,5 uur. Deelname kost slechts € 20 per persoon. Deelnemers krijgen de beschikking over een reader (pdf of kopie).

Voor wie?
Iedereen die zich wilt verdiepen in geloofsvragen is er al een aantal jaren de cursus Leren van Luther. Dit jaar is het thema 'Met Luther vieren'. Het gaat in deze cursus over Luther en de Lutherse liturgie. We lezen wat Luther over liturgie te zeggen heeft, daarbij gaat het om meer dan om zomaar een 'orde van dienst'. In deze cursus verkennen we kernmomenten uit de liturgie. Wanneer u zich eens wilt verdiepen over Luther en de liturgische omgang met de Heilige dan is deze cursus iets voor u.

Er is ook gelegenheid om online deel te nemen. De cursus gaat door bij minimaal acht deelnemers. Deze cursus is voor deelnemers uit alle kerken en voor belangstellenden.

Groningen - Leeuwarden - Zwolle - Dalfsen - Zutphen - Arnhem - Eindhoven - Nijmegen - Ede - Culemborg - Utrecht - Bussum - Amsterdam - Den Haag - Heerlen

De docenten

ds. Susanne Freytag, ds. Margo Jonker, prof. dr. Marius Matthias, ds. Willy Metzger, ds. Marlies Schulz, ds. André van der Stoep, ds. Theo van Willigenburg

ZATERDAG 28 OKTOBER

12.00 - 17.00 u.
TOEGANG VRIJ
LUTHERSE KERK
Lutherse Burgwal 9, Den Haag

Kamateur Koren Festival

VOICES UMLIMITED

o.l.v. Miguel Angel Santaella; Tatiana Kiourou, piano

VOX ROSA

o.l.v. Marc Hermens

CANTAMUS ALATI

o.l.v. Kees van der Linden; Julia Buizer-Madzhaz, piano

CAPELLA VOCALE

o.l.v. Monique Schendelaar; Chris de Graaf, piano/orgel

CANTORIJ M. LUTHER

o.l.v. Monique Schendelaar; Sander van den Houten, orgel

KAMERKOOR CHAVANON

o.l.v. Peter van der Leeuw

HAAGS VROUWENKOOR

o.l.v. Mariona Vilalta; Denis Mavrin, piano

BURGY Bouwbedrijf
Amphraweg 1
2332 ED LEIDEN

Met dank aan onze sponsors

Fonds 1818

De Bazaar!

Niemand anders dan koster Henk Baaima kan zo vrolijk en bevlogen schrijven over de tiende Bazaar...

Je wist dat die dag zou komen, de derde zaterdag van september... al voor de 10e keer de Bazaar in de Lutherse Kerk. Met veel vrijwilligers eerst de kerk leeghalen en dan weer vullen met tafels, dozen en rekken voor de kleding. Daarna de vrijwilligers die als mieren, snel en efficiënt alle dozen uitpakten en alles een plek gaven, zodat zaterdagochtend alles op zijn plaats stond. De koffiehoeke klaar, de taarten gesneden, de schorten met wisselgeld uitgereikt, onze beveiligers aanwezig, *preekje* van mij, aanvulling van Jolien en om 10.00 uur de deuren open voor het echte werk!

De sfeer was goed, we staan niet voor niets bekend als de gezelligste Bazaar van Den Haag! Het liep de hele dag goed door, wat was ik blij met de hoeveelheid vrijwilligers. Nadat de prijzen van de grote loterij getrokken waren, trok een ware tornado door de kerk. Dozen verdwenen naar kamer anderhalf, andere naar de gemeentenzaal en de stoelen stonden gewoon weer in de zondagmodus. Zo konden wij op zondagmorgen een mooie kerkdienst houden.

Ik weet dat we allemaal veel werk hebben verricht en ik dank jullie daarvoor: zonder jullie geen Bazaar. De opbrengst is voor de Voedselbank en rond 17.30 uur konden wij een cheque van €3000,- overhandigen aan Aarti Kanhai van Voedselbank Haaglanden. Mooi resultaat!

Volgend jaar, derde zaterdag in september, weer? Bedankt medewerkers, bezoekers, sjouwers fijn dat jullie er waren.

Henk Baaima

Bach Luther: de cellosuites
Zondag 29 oktober - 16.00 uur

We verwelkomen acteur Thomas de Bres en cellist Joris van Haften. Zij vormen samen het Theater van de Heelheid en komen vertellen over Bachs zoektocht naar muzikale volmaaktheid en de vrijheid van het lutherse geloof. Ze richten zich daarbij met name op bijzondere en fascinerende muziek van Bach: de cellosuites. We worden meegenomen naar het hof in Köthen, in de tijd rond 1720.

Enkele vragen die aan de orde komen:

- Kunnen we Luther terugvinden in de cellosuites van Bach?
- Hoe zijn de cellosuites ontstaan?
- Vielen ze in de smaak bij de keurvorst, Leopold van Köthen?

De teksten voor deze voorstelling zijn geschreven op basis van bewaarde brieven van Bach zelf en op basis van getuigenissen en documenten over hem van onder andere opdrachtgevers en gemeenten. Door de teksten heen gevlochten, luisteren we naar acht zorgvuldig gekozen delen van de unieke cellosuites, geschreven in deze onstuimige periode. Muziek en spel vullen elkaar aan en geven elkaar context in een unieke combinatie van performance, spel en muziek.

Thomas en Joris reizen met deze voorstelling het hele land door en doen verschillende lutherse gemeenten aan. Met dank aan diverse sponsoren en onze eigen Diaconie komt deze voorstelling tot stand. Kaarten kunnen gereserveerd worden via <https://www.bachluther.nl/>.

Er zijn gratis kaartjes voor dit concert voor mensen die financiële belemmeringen hebben. U kunt zich daarvoor aanmelden via lutherheraut@gmail.com

In de stad en verder...

Grantangi uit Suriname

Onlangs trof ik in het bakje van de Diaconie een envelop aan, die aan ons was gestuurd door het echtpaar drs. J.B. & mr. E.N. Val-Holthausen. Nieuwsgierig maakte ik de enveloppe open en tot mijn verbazing en vreugde haalde ik er een prachtig 'Certificaat van Waardering' uit. In dit certificaat bedanken (Grantangi = hartelijk dank) de Maarten Luther Kerk c.q. de Evangelisch-Lutherse Kerk ons voor onze bijdrage bij de totstandkoming van de gaarkeuken en de gerenoveerde Leo King Gemeenschapszaal in Paramaribo. De bijbehorende Bijbeltekst komt uit Mattheüs 25, vers 40: 'Voorwaar ik zeg U. In zoverre gij dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan.' Daarnaast was er een A4 met foto's op papier bijgevoegd. Hierop is de bedrijvigheid tijdens het koken goed te zien. Voor de gaarkeuken werd ook een beeldmerk ontworpen door Navaldo Vola, gemeentelid van de Gemeenschap van Hoop. Dit beeldmerk is gebaseerd op het verhaal van de drie broden en twee vissen. Dit verhaal verbindt de kerk met de gaarkeuken. In het midden staat een grote pot, die de kerk in het midden van de samenleving symboliseert en waar vanuit noodlijdenden worden gevoed. Niet alleen met eten, maar ook met het woord van God. De dominee, de persoon met het kruis in zijn hand, brengt dit woord van God. Aan de linkerkant staan mensen die worden gevoed, aan de rechterkant staan het bedrijfsleven en de mensen die hiervoor donaties doen. De pot zelf staat op een driehoek. Bijna elk huishouden had zo'n driehoek in huis en deze wordt nog steeds gebruikt in het binnenland en houdt de pot stabiel boven het vuur. In dit geval staat de driehoek voor de drie eenheid; vader, zoon en heilige geest. Niet altijd horen we precies wat er met een donatie of gift is gedaan. Af en toe ontvangen we een bedankbrief van een goed doel dat we hebben gesteund, maar dit soort speciale bedankjes is zeldzaam en daarom extra dierbaar. En dat delen we dan ook graag met u.

*Met hartelijke groet,
Nicolette Faber-Wittenberg*

Over de drempel

We kennen allemaal de beelden: volgepakte woningen met één klein looppad tussen de stapels. Zoals te zien in de tv-series 'Mijn leven in puin' of 'Hoarders'. Vrijwilligers van Stek Den Haag 'Over de Drempel' kennen deze problematiek als geen ander. Vrijwilligers van 'Over de Drempel' helpen al ruim 25 jaar mensen om hun overvolle woning op te ruimen.

Wat vraagt het van jou?

Het vraagt geduld, aandacht en veel creativiteit om mensen met een compleet andere levensstijl te motiveren hun huis op te ruimen. Als vrijwillige opruimcoach ga je eens per week langs bij je 'verzamelaar'.

Wat krijg je van Stek?

Als vrijwilliger bij Stek Over de Drempel krijg je een introductie in onderwerpen als psychische ziektebeelden en hygiënische probleemsituaties. Jaarlijks volg je een training over bijvoorbeeld motiverende gesprekstechnieken of verbindend communiceren. Tijdens de intervisiebijeenkomsten steun je elkaar en krijg je begeleiding van professionele hulpverleners. En natuurlijk organiseert Stek elk jaar een leuke activiteit voor vrijwilligers en cliënten.

Meer weten? Bel of mail naar:

Jan Grotendorst,
Telefoon: 070-3181616
Email: jgrotendorst@stekdenhaag.nl
Zie ook www.stekdenhaag.nl/overdedrempel

Inspiratiefestival

Onder het motto 'Geloven in beweging' vindt van 20 tot en met 22 oktober het Inspiratiefestival op Terschelling plaats. Het Inspiratiefestival Terschelling is dé ontmoetingsplek voor vernieuwende initiatieven op het gebied van geloof, kerk en samenleving. Deelnemers uit de volle breedte van kerk en samenleving kunnen zich een weekend lang laten inspireren door een gevarieerd programma in kerken, duinen, bos en strand. Het programma biedt een mix aan activiteiten die een opfrisser zijn voor persoonlijk geloof en kerkelijke praktijk.

Op het Inspiratiefestival kan iedereen wel iets vinden wat boeiend of inspirerend is voor de eigen kerkelijke en religieuze praktijk. Er zijn (meezing) concerten, spirituele wandelingen, (interactieve) theateervoorstellingen, boekpresentaties, meditaties op de getijden, vieringen in kerk en kroeg, lezingen, bibliodans en veel muziek en cultuur.

De Protestantse Kerk levert een bijdrage aan het programma van het Inspiratiefestival. In samenwerking met andere partners, maar ook met een eigen programma. Er is ruime aandacht voor de lutherse spiritualiteit met onder meer de voorstelling van Luther en Bach (zie verder in deze Luther Heraut), Cooking Grace (koken met genade - door ds. Andreas Wöhle, president van de lutherse synode) en de 'flessenpost van Luther'.

Het Inspiratiefestival wordt georganiseerd door de kerken op Terschelling, in samenwerking met de Protestantse Kerk, de Protestantse Theologische Universiteit en de Raad van Kerken Nederland. Meer informatie en aanmelden via inspiratiefestival-terschelling.nl.

Flessenpost van Luther

Hoe maken wij, hoe maak jij de wereld een stukje mooier?

Luther had met zijn 95 stellingen het idee om de kerk een stuk mooier te maken. Met de *Flessenpost van Luther* laten we de bezoekers zien wat het lutherse geloof inhoudt. Het initiatief van deze activiteit komt van Petra Lip en ds. Margo Jonker (ELG Zwolle) en Mascha de Haan (ELG Den Haag).

De doopsgezinde kerk op Terschelling is ons decor waar we op het pad naar de kerk minimaal 95 flessen willen hangen. In deze flessen kan je zien hoe lutheranen, ieder op zijn eigen manier, de wereld een stukje mooier willen maken.

We hebben zeker heel wat flessen nodig. Help je mee één of meerdere flessen (bij voorkeur de *beugelflesjes van IKEA*, want die kunnen we gemakkelijk ophangen) aan de buiten- of binnenkant te versieren met jouw inspiratie? Aan iedere fles hangen we een label met de naam van de lutherse gemeente en de titel van het inspiratiewerk.

Graag horen we hoeveel flessen je kunt maken, zodat we de telling kunnen bijhouden. Voorbeelden – en nieuwe aanwinsten – plaatsen we op de website en Facebook ter inspiratie: [Flessenpost | Luthers Den Haag](#) en [Facebook: Flessenpost van Luther](#)

Wij brengen de flessen zelf naar Terschelling en nemen deel aan het Inspiratiefestival. Het zal heel leuk zijn om je daar te zien of in ieder geval één of meerdere flessen van je mee te nemen.

We hebben de flessen graag uiterlijk 8 oktober in bezit. Meer informatie graag via flessenpostvanluther@gmail.com

Margo Jonker, Petra Lip en Mascha de Haan

Zondag 1 oktober 2023

Kliederkerk

Kom met je nichtje of buurjongen, neem je vader mee, oma of tante.
Kliederkerk is er echt voor alle generaties.

De Schepping

We luisteren naar het verhaal van de Schepping,
knutselen, zingen, bidden en eten samen

Kliederkerk is in de Lutherse Kerk,
Lutherse Burgwal 9, Den Haag.
15.30 - 17.30 uur inclusief maaltijd (kerk open 15.00 uur)
Toegang gratis, vrijwillige bijdrage

Aanmelden is gewenst, maar niet noodzakelijk: lutherheraut@gmail.com

YOUNG - INFO

INFORMATIEBLAD VOOR DE JEUGD

OFFICIËEL ORGAAN VAN DE "JEUGDRAAD DER EV. LUTH. GEM."

52e jaargang
no. 10
Okt. 2023

Jeugdoudersling:
Mascha de Haan
Johan Huizingastraat 17
2552 MB Den Haag
06-14853009
Kruisbesmascha@gmail.com

Penningmeester:
Frank Everaarts
Georges Bizetstraat 81
2551 ZD Den Haag
070-3250220
zipje.zopje@gmail.com

coördinatie Kampwerk:
Sander Dekker
Zaagbekhof 13
2623 MK Delft
0620191413 sander-dekker@live.nl
NL17INGB0000124553

Jeugdcentrum:
Boekhorststraat 8
2512 CR Den Haag
070-3636610
NL35RAB00373720831

Dag jongens en meisjes van de kerk,

Na de schoolvakantie is de kerk begonnen. We hebben jullie wel gemist, hoor, bij het openen van de deuren. Maar de grote mensen hebben ons geholpen bij het kindermoment; dat was heel leuk en verrassend.

In oktober gaan we natuurlijk verder met de verhalen uit de bijbel.

We beginnen met de Kliederkerk op zondagmiddag 1 oktober. Iedereen mag daaraan meedoen. Kijk maar naar de poster in deze Luther Heraut. Zondag 8 oktober horen jullie over de werkers in de wijngaard. Er zijn zoveel druiven geoogst en toch vinden zij het moeilijk om te delen. Daar komt natuurlijk ruzie van. In deze dienst vieren we samen het heilig avondmaal. We delen samen het brood en de druivensap. Zo moet het toch?

Op 15 oktober lijkt het weer feest te worden. De uitnodigingen zijn verstuurd, meer dan genoeg eten en drinken klaargemaakt. Het feest kan beginnen, maar waar zijn de gasten? Hebben ze geen zin, hebben zij het te druk? Jammer voor hen, want de gastheer nodigt ieder die hij tegenkomt op straat gewoon uit. Ze moeten wel hun best doen om netjes gekleed te komen. Want het feest moet doorgaan.

Op 22 oktober proberen mensen Jezus in de val te lokken. Moet je wel of niet belasting betalen aan de keizer die het land Israël bezet houdt. Maar Jezus heeft een antwoord

Op 29 oktober vragen mensen wat het allerbelangrijkste is in het leven. Eigenlijk weten we dat wel. Maar Jezus zegt het nog een keer: Het allerbelangrijkste is dat je God en de mensen om je heen liefhebt met alles wat je voelt en denkt en doet. Ook in de kerk moeten we dat steeds weer tegen elkaar zeggen, zodat we niet vergeten het ook te doen. Op 29 oktober vieren we dat Maarten Luther meer dan 500 jaar geleden de kerk er aan herinnerde dat God alle mensen liefheeft en dat onze liefde daar een antwoord op mag zijn

We hopen jullie te zien! Kom naar de kinder- en kliederkerk en neem je vrienden mee.

*Hartelijke groet, Jolien, Sabine, Sara
en de predikanten Erwin en Jannet*

**Op deze plek vindt u het overzicht van activiteiten voor de komende maand
Wilt u op de hoogte blijven van nog meer activiteiten, abonneert u zich
op de mail via Teken van leven
(aanmelden via lutherheraut@gmail.com)**

Dinsdag 3 oktober

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 9)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Woensdag 4 oktober

Bijbel in gesprek, 15.30 uur (pag. 9)

Dinsdag 10 oktober

Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 6)
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 9)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Zondag 15 oktober

Verwonderwandeling (pag. 6)

Dinsdag 17 oktober

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 9)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Vrijdag 20 oktober e.v.

Inspiratiefestival (pag. 13)

Dinsdag 24 oktober

Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 6)
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 9)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Woensdag 25 oktober

Bijbel in gesprek, 15.30 uur (pag. 9)

Vrijdag 27 oktober

Kopijsluiting Luther Heraut (pag. 3)

Zaterdag 28 oktober

Amateurkorenfestival, 12.00 uur (pag. 9)

Zondag 29 oktober

Bach Luther: cellosuites, 16.00 uur (pag. 11)

Dinsdag 31 oktober

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 9)
Tischreden, 18.00 uur (pag. 2)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Erediensten:

We vieren onze diensten in de kerk en online. U kunt de diensten iedere zondag vanaf 10.15 uur bekijken via YouTube: Teken van leven Luthers Den Haag of Kerkomroep (Lukaskerk).

Erediensten Evangelisch-Lutherse kerk Lutherse Burgwal 7-9 Den Haag <i>Er is crèche (na aanmelden) en kinderkerk voor kinderen van de basisschool</i>	Liturgische kleur	Collecten (pag. 5)
Zondag 1 oktober Zeventiende zondag na Trinitatis Ds. Fokke Fennema 15.30 uur: Kliederkerk (pag. 14)	Groen	Israëlzondag Kerk
Zondag 8 oktober Achttiende zondag na Trinitatis Ds. Jannet van der Spek Regionale kerkenradendag (pag. 6) Viering Heilig Avondmaal	Wit	Kusu Kusu Sereh Onderhoud gebouwen
Zondag 15 oktober Negentiende zondag na Trinitatis Ds. Taco Smit	Groen	KiA Wereldvoedseldag Kerk
Zondag 22 oktober Twintigste zondag na Trinitatis Ds. Marianne van der Meij-Seinstra	Groen	Noodhulp Onderhoud gebouwen
Zondag 29 oktober Eenentwintigste zondag na Trinitatis Ds. Jannet van der Spek LuLu-viering m.m.v. cantorij onder leiding van Monique Schendelaar-de Graaf	Rood	Vredesweek PAX kerk
Dinsdag 31 oktober Hervormingsdag Ds. Erwin de Fouw Vesper (18.00 uur) en aansluitend Tischreden (pag. 2)	Rood	Lutherse Wereld Federatie Onderhoud gebouwen
Zondag 5 november Tweëntwintigste zondag na Trinitatis Ds. Fokke Fennema Oogstdienst (pag. 6)	Groen	KiA Werelddiaconaat kerk

Wilt u actuele informatie vanuit onze gemeente lezen?

- ⇒ **WEBSITE** Kijk op www.luthersdenhaag.nl
- ⇒ **LAATSTE NIEUWS** Abonneer u op de emailservice voor extra aankondigingen. U kunt zich aanmelden door een emailbericht te sturen naar lutherheraut@gmail.com
- ⇒ **FACEBOOK** Ga naar luthersdenhaag. Geen lid van Facebook? Geen nood: u kunt de pagina bekijken op internetpagina www.facebook.com/elgdenhaag
- ⇒ **LUTHER HERAUT** Lees het maandblad Luther Heraut. U kunt het per post ontvangen voor €25 per jaar, en gratis via de email. Via lutherheraut@gmail.com kunt u uw voorkeur aangeven. Voor onze gasten liggen er exemplaren op de leestafel bij de uitgang.

Colofon

Administratie: Kosterij, Lutherse Burgwal 7, 2512 CB, Den Haag, 070-3636610
 Website: www.luthersdenhaag.nl
 Abonnement: kosteloos bij digitale verzending, per post € 25,-/jaar
 Redactie en opmaak: Mascha de Haan
 Eindredactie: Nicolette Faber-Wittenberg